

5. novembra 2022

**Boj proti dezinformáciám
v našich triedach:
Riešenia pre učiteľov v Európe**

Juliane von Reppert -Bismarck
Výkonná riaditeľka a zakladateľka
Lie Detectors

Lie Detectors
CRITICAL THINKING

Problém: Dezinformácie a úpadok pravdy

- **Podhubie:** falzifikáty spojené s faktami, ťažko rozpoznateľné, ľahko uveriteľné
- **Žiadny priestor pre racionalitu:** emocionálne spúšťače polarizujú debatu
- **Zákerná erózia:** dezinformácie mimo volebného obdobia
- **Slabnutie dôvery vo fakty:** útoky na informačné kanály, žurnalistika finančne poddimenzovaná
- **Zacielenie na mladé publikum:** cez chatovacie miestnosti, Instagram a YouTube
- **Generačná priepasť:** mladí sa nemajú od koho učiť ako sa orientovať v online priestore

Aktivity Lie Detectors 2017-2022

313+

Vyškoľených
novinárov

1 300+

návštev v
2022

59 400 +

vyškoľených žiakov
vo veku **10-15**
rokov

2,971

navštviených tried

2 101 učiteľov

v **3** jazykoch

EN, DE, FR

5 stredísk

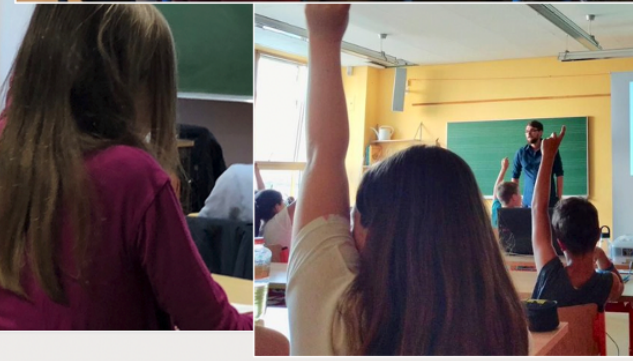
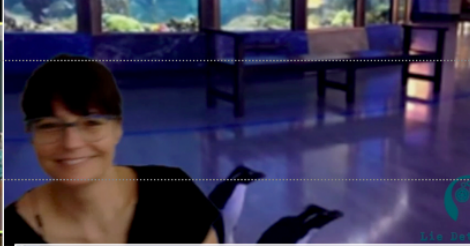
AT, BE,
CH, DE, LU +
ďalšie

2 formáty:

osobne a
na obrazovke

Čo na to hovoria novinári...

ODKAZ:

<https://www.youtube.com/watch?v=4JOgv7QEu3E>

Lie Detectors
CRITICAL THINKING

Vzdelávacie zdroje

Zbierka užitočných
webových stránok

Lie Detectors
CRITICAL THINKING

Lie Detectors News Challenge:

Materiály do tried prispôsobené svetu žiakov

What does Lie Detectors do?
We at Lie Detectors work with pr like you how to tell the differenc the internet and also to help you in several countries: Belgium, Ge a prize for our work and been on like you.
How long will you take for this

© Lie Detectors – A communication (online or not)

© Lie Detectors – A communication (online or not)

TA
Check the vi
poste

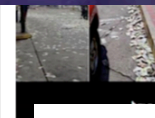
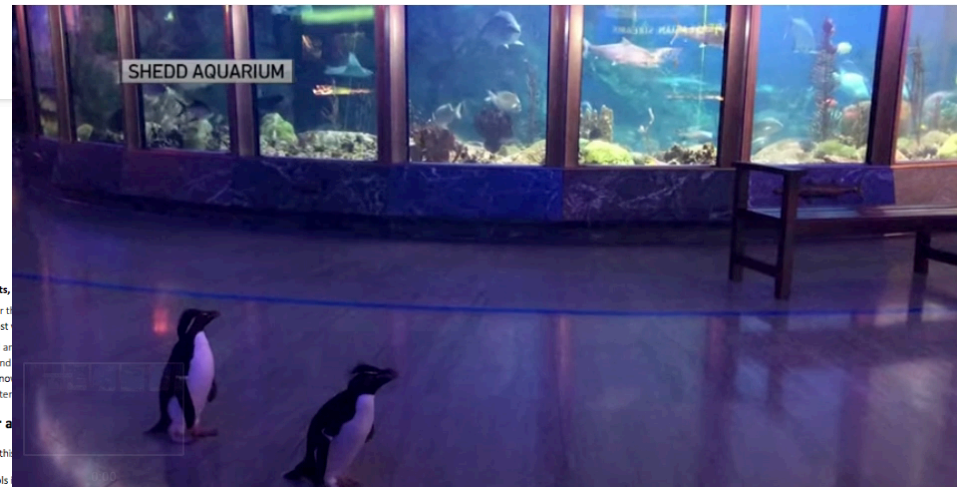
Dear students,
Thank you for t
right! The post
We've found ar
and TikTok and
like you to kno
have been alter

Ready for a

To carry out this

- ☐ The 9 tools
- ☐ Instructions on how images on the inter

We hope you enjoy the

were contaminated in Italy and Italians found themselves very sad about this. But did this scene really happen? Is it fact or fake? You'll need your tools again to complete this task.

© Lie Detectors – A communication (online or not)

Lie Detectors
CRITICAL THINKING

IFLA Check-List

<https://repository.ifla.org/handle/123456789/207>

JAK ROZPOZNAT FAKE NEWS

ZVAŽTE ZDROJ

Prozkoumejte účel stránky a její kontakty.

ČTĚTE DÁL

Nadpisy mohou být šokující abyste na ně klinkuli. Jaký je celý příběh?

PROVĚŘTE AUTORA

Proklepňte si autory. Jsou věrohodní?
Jsou skuteční?

RELEVANTNÍ ZDROJE

Klikejte na odkazy. Posuďte jestli jsou informace v článku v souladu se zdroji.

ZKONTROLUJTE DATUM

Dejte si pozor na staré zprávy, to že byly pravdivé neznámná, že jsou stále relevantní.

NENÍ TO VTIP?

Pokud to je moc bizarní, možná se jedná o satiru. Proklepňte si stránky a autora abyste si byli jisti.

NEJSTE ZAUJATÍ?

Zvažte jestli vaše vlastní přesvědčení neovlivňuje váš úsudek.

ZEPTEJTE SE EXPERTA

Zeptejte se knihovníka, konzultata nebo stránky zaměřené na kontrolu faktů.

IFLA

International Federation of Library Associations and Institutions

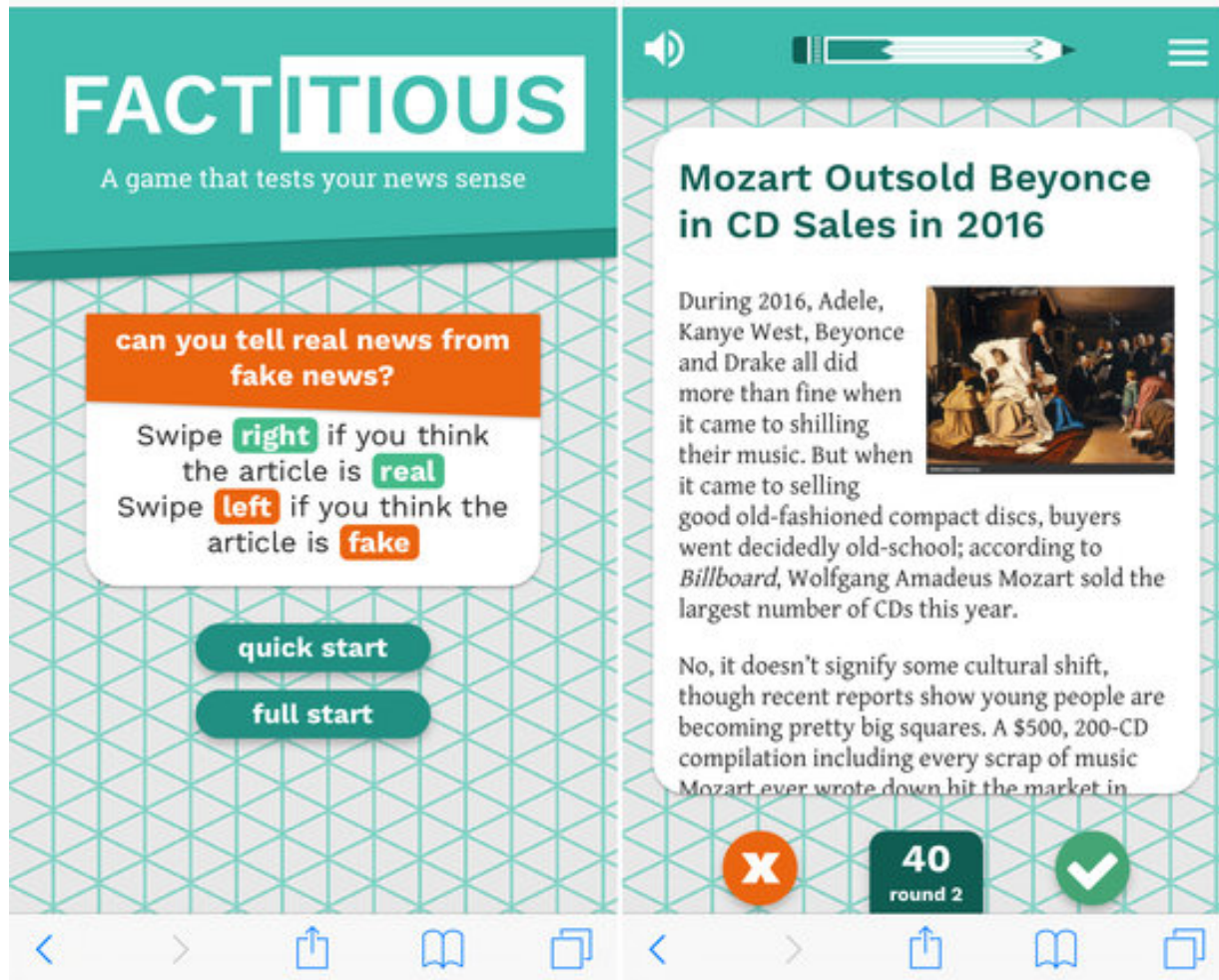
[With thanks to www.factcheck.org](https://www.ifla.org)

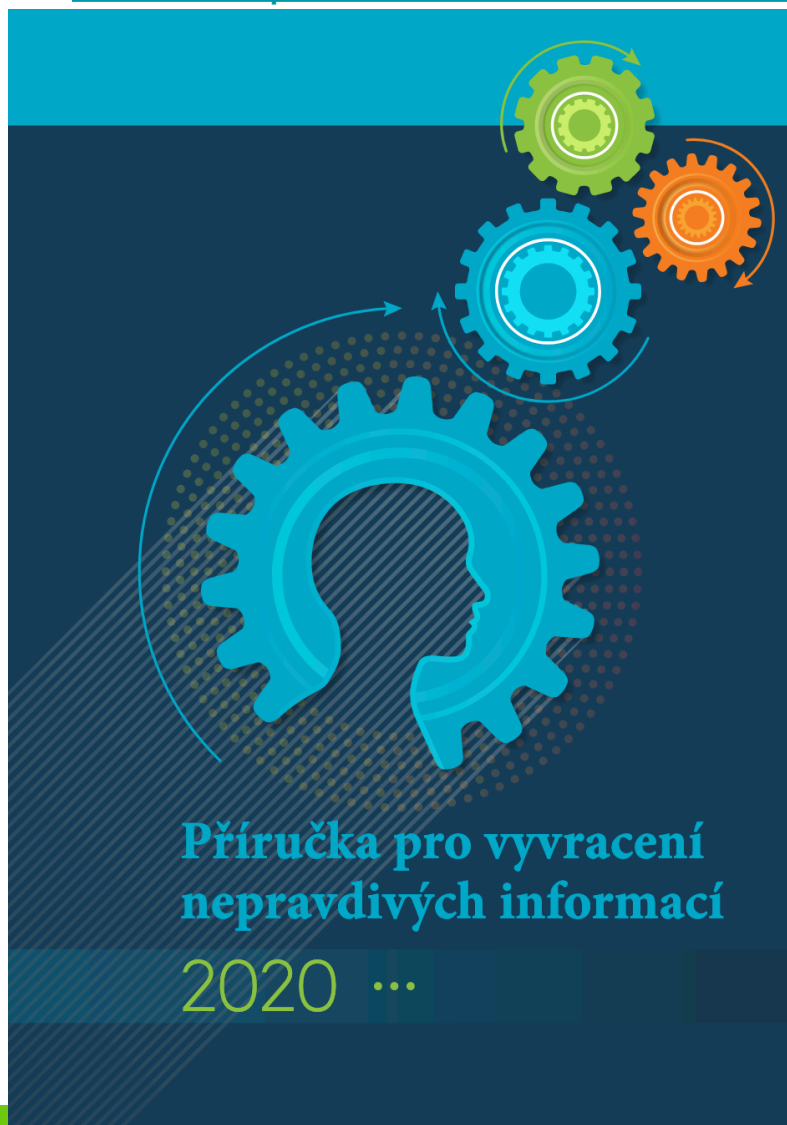
Lie Detectors
CRITICAL THINKING

Factitious

(factitious.augamestudio.com/#/)

Příručka pro vyvracení nepravdivých informací
(<https://www.climatechangecommunication.org/wp-content/uploads/2021/01/DebunkingHandbook2020-Czech.pdf>)

Príručka o konšpiračných teóriách
(https://skepticalscience.com/docs/ConspiracyTheoryHandbook_Slovak.pdf)

Príručka o konšpiračných teóriách

Stephan Lewandowsky
John Cook

Stránky na overovanie faktov

USA

- [Politifact](#)
- [factcheck.org](#)
- [Open Secrets](#)
- [Washington Post fact checker](#)
- [Media Matters](#)

GERMANY

- [Faktenfinder](#)
- [Hoaxmap](#)

UNITED KINGDOM

- [FactCheck](#)
- [Reality Check](#)
- [BBC Factcheck/Reality Check](#)
- [Full Fact](#)

FRANCE

- [Checknews.fr](#)
- [Le Decodeurs](#)
- [Le Vrai du Faux](#)
- [Cross-check](#)
- [Fake Off](#)
- [Factuel](#)
- [Les observateurs](#)
- [Lui President](#)

CANADA

- <https://trudeaumetre.polimeter.org/>
- [FactScan](#)
- [Detecteur de rumeurs](#)

CROATIA

- [Faktograf](#)

GREECE

- [Ellinikahoaxes](#)

SPAIN

- [El Objetivo con Ana Pastor](#)
- [Maldita.es](#)

SWEDEN

- [Dagens Nyheter](#)

ITALY

- [Lavoce](#)
- [Pagella Politica](#)

NORWAY

- [Faktisk](#)

PORTUGAL

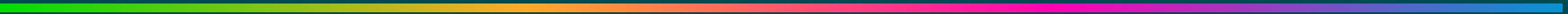
- [Poligrafo](#)

CZECH REPUBLIC

- [Demagog](#)

**Učítelia sú kľúčoví pre dlhodobú
gramotnosť**

Kde to podľa vás zapadá do učebných osnov?

Otázka: Podľa vás: Do akého školského predmetu alebo predmetov sa projekt Lie Detectors najlepšie hodí?

Lie Detectors

Čo chcú žiaci vedieť?

Unravelling and addressing

CONSPIRACY THEORIES

How do

JOURNALISTS WORK

Why does

FAKE NEWS EXIST

How to do a
REVERSE
IMAGE
SEARCH

How to react to

CHAIN LETTERS

How is

NEWS PRODUCED

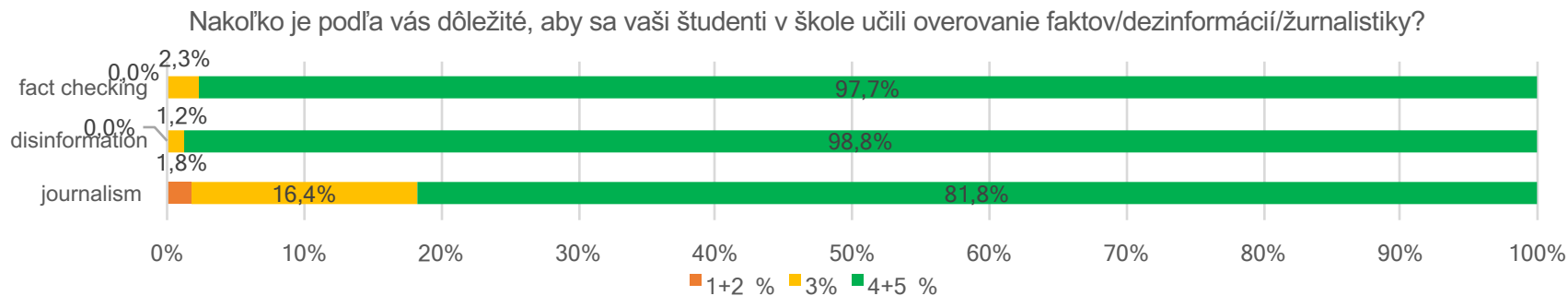
How to spot

FALSE POSTS ON SOCIAL MEDIA

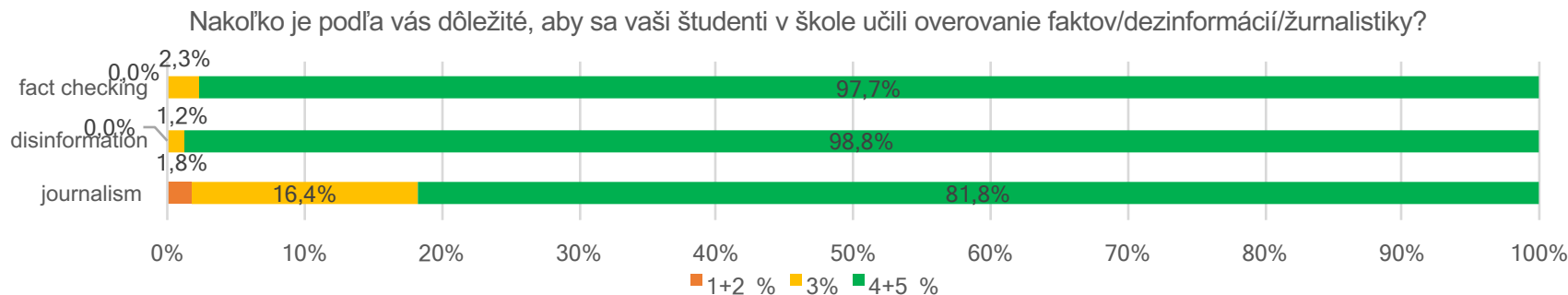

Big Dataovers
DIGITAL TRAINING

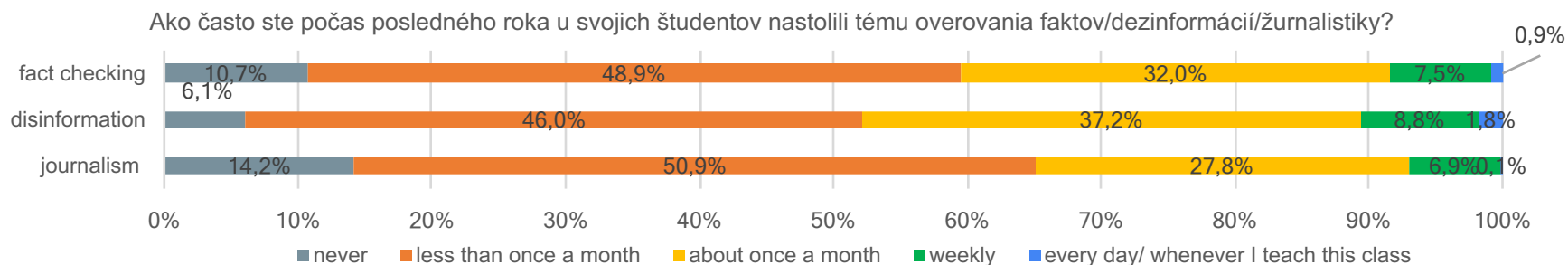
Záujem učiteľov stúpa ...

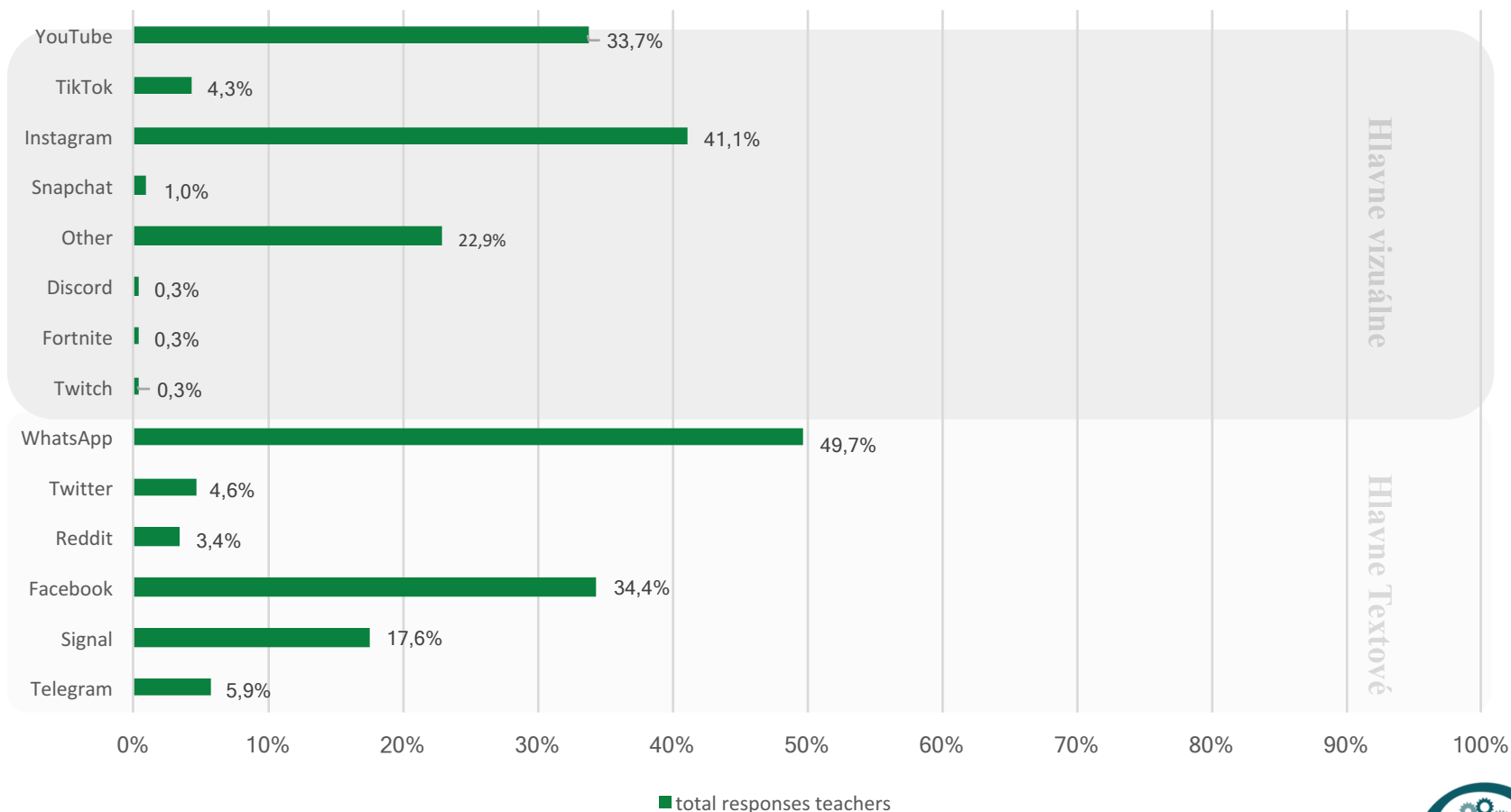
Záujem učiteľov stúpa ...

... ale aktivita zaostáva

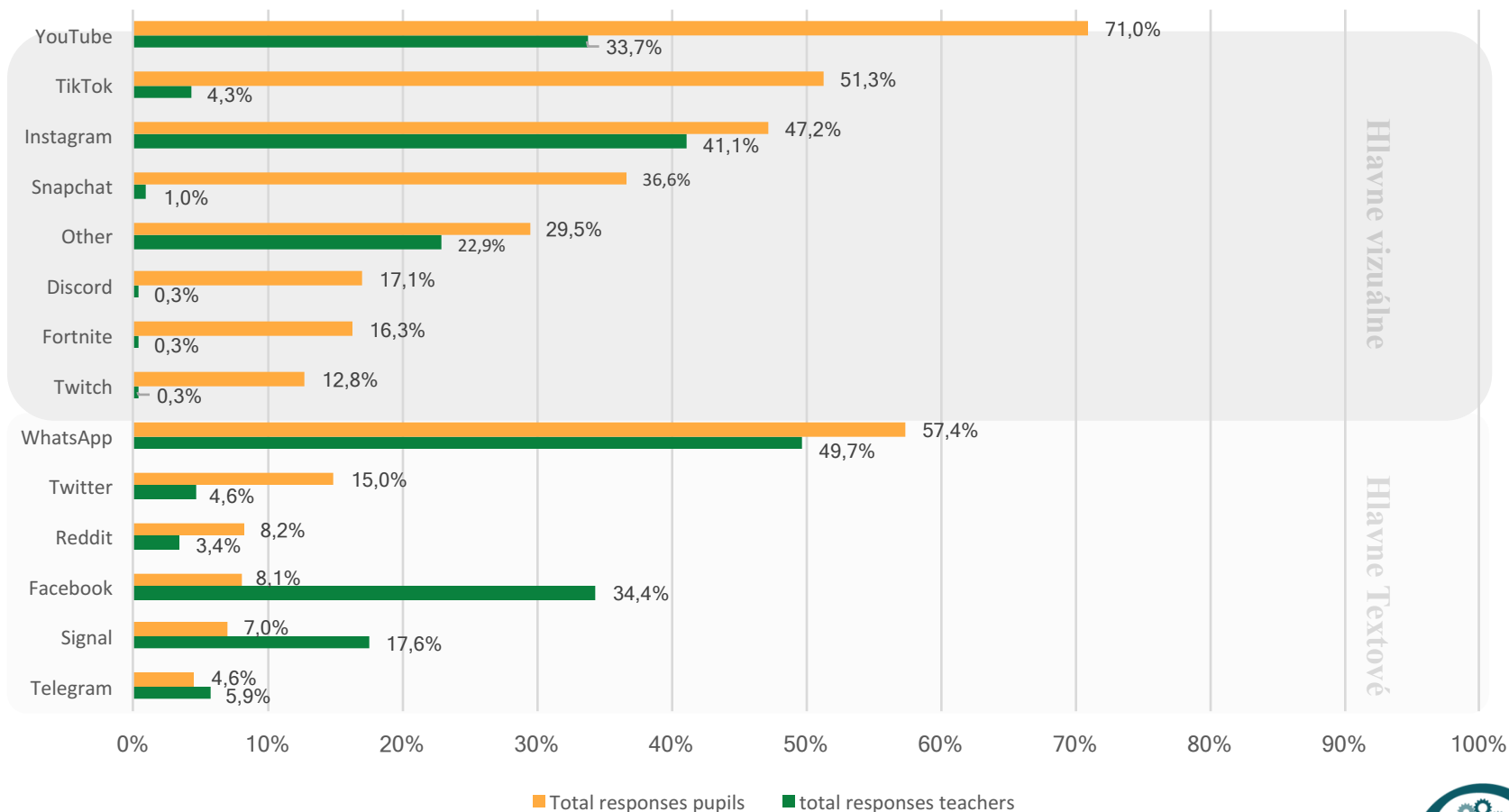
Výzva: generačné rozdiely v informačných zdrojoch pretrvávajú

Lie Detectors
CRITICAL THINKING

Základňa: odpovede od 581 učiteľov ; 11 219 študentov – január – júl 2022. Otázka: *Na zistenie všeobecných informácií: aké sociálne médiá ste použili minulý týždeň, aby ste sa informovali? (Vyberte všetky políčka, ktoré ste použili minulý týždeň.)

Výzva: generačné rozdiely v informačných zdrojoch pretrvávajú

Lie Detectors
CRITICAL THINKING

Základňa: odpovede od 581 učiteľov ; 11 219 študentov – január – júl 2022. Otázka: *Na zistenie všeobecných informácií: aké sociálne médiá ste použili minulý týždeň, aby ste sa informovali? (Vyberte všetky políčka, ktoré ste použili minulý týždeň.)

Celoeurópska perspektíva

RIEŠENIE:

Usmernenia pre učiteľov a vychovávateľov o boji proti dezinformáciám a podpore digitálnej gramotnosti prostredníctvom vzdelávania a odbornej prípravy

Praktické pokyny pre učiteľov zverejnené v októbri 2022
40 strán [online](#)

1. Navrhnuté odborníkmi z EÚ pre použitie v každodennom vyučovaní
 2. Vysvetlenia, aktivity, námety na diskusiu a zdroje
 3. Vysvetlenia, ako zapojiť **externých odborníkov**, ako sú novinári, knihovníci
 4. Zahŕňa mnoho **aspektov digitálnej gramotnosti**, ako je spravodajská gramotnosť, algoritmická gramotnosť, AI, online obchodné modely
 5. Povzbudzujte učiteľov, aby sa učili **so** žiakmi prostredníctvom **objavného vyučovania**
 6. Navrhnuté tak, aby boli **dostupné pre všetkých**, bez ohľadu na vyučovací predmet alebo digitálne možnosti
-

RIEŠENIE:

**Odporúčania EÚ týkajúce sa podpory digitálnej gramotnosti a
boja proti dezinformáciám prostredníctvom vzdelávania a
odbornej prípravy**

Vytvorené v rokoch 2021 – 2022 odborníkmi na mediálnu gramotnosť z EÚ pre tvorcov politik a pedagógov v oblasti vzdelávania

Odporúčania pre učiteľov

1. Vyučujte digitálnu gramotnosť **na všetkých predmetoch a ideálne aj ako samostatný predmet**
 2. Pozvite dôveryhodných **externých odborníkov**, ako sú novinári alebo knihovníci, aby žiaci získali autentickú perspektívu
 3. Upozorňujte **na rôzne aspekty digitálnej gramotnosti** vrátane spravodajskej gramotnosti, algoritmickej gramotnosti, online obchodných modelov
 4. Učte sa spolu **so študentmi prostredníctvom objavného vyučovania**
-

Odporúčania pre politikov

5. Zmerať a vyhodnotiť **vplyv** materiálov
6. Zabezpečiť **nezávislosť** materiálov mediálnej gramotnosti od politického a korporátneho vplyvu
7. Poskytnuť materiály, ktoré sú **prístupné všetkým** bez ohľadu na digitálne možnosti

Zachovanie otvorenej mysle

Ďakujem

Juliane von Reppert -Bismarck
juliane@lie-detectors.org

Lie Detectors
CRITICAL THINKING

Ponaučenie

Podporte OECD
v pridávaní
kritickej
gramotnosti do
hodnotenia škôl
na celom svete.

EÚ a tvorcovia
politik:
Investujte do
odbornej
prípravy učiteľov
a stimulujte
učiteľov.

Integrujte
mediálnu
gramotnosť do
školy -
učebné osnovy.

Pedagógovia:
Zamerajte sa na
metódy učenia
založené na
objavovaní.

Pedagógovia:
Používajte ľahký,
zábavný,
relevantný obsah,
ktorý je
atraktívny pre
žiacov.

Pedagógovia:
prispôbte sa
žiakom

Lie Detectors

CRITICAL THINKING

Misia

Lie Detectors je nezávislá organizácia, ocenená a **novinármi vedená** organizácia, ktorá sa venuje mediálnej gramotnosti v Európe. Jej úlohou je bojovať proti ničivým účinkom online dezinformácií a polarizácie na demokraciu.

Detektory lži preto umožňujú **mladým ľuďom** a **učiteľom** rozoznať fakty od dezinformácií online; pochopiť, ako funguje žurnalistika, a **aplikovať základné žurnalistické metódy** pri spracovaní informácií v online priestore.

Svojím **výskumom a zisteniami** z praxe prispieva do **poradenských procesov a procesov tvorby politík** v oblasti vzdelávania a digitálnych práv. Participuje na príprave **usmernení EÚ pre učiteľov o digitálnej gramotnosti**.

Organizácia Lie Detectors je filantropicky financovaná a ich práca je bezplatná.

